

DET KONGELIGE
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

e. lme.
KOPI

BEVAR

Fordelingsutvalget
Postboks 8036
0030 Oslo

Avskrevet

Deres ref
97/00242/FUV/KJM

Vår ref
97/09898 K BIL -002

Dato
20.03.98

Vedrørende spørsmål om bruk av familiemedlemsskap

Vi viser til Deres brev av 15. desember 1997 med spørsmål om bruk av familiemedlemsskap. I brevet vises det til vår prinsipputtalelse i forbindelse med klagebehandling av AFS i 1996 og til brev fra CISV av 25. november 1997.

Med bakgrunn i NOU 1997:1, St meld 32 (1996-97), Innst. S. nr. 250 og forskriften av 1. juli 1997 mener departementet at familiemedlemsskap, herunder rabatter på kontingent el. a. «stordriftsfordeler» som en organisasjon måtte ønske å praktisere, er fullt ut akseptabelt gitt at hvert enkelt av familiemedlemmene som ønsker medlemsskap også fyller de vilkår som ellers gjelder. Ordninger med familiemedlemsskap må først og fremst være å regne som en rabattordning og ikke berøre medlemmenes muligheter til medbestemmelse i organisasjonen.

Nærmere om kravet til individuell og frivillig innmelding

Når det gjelder krav til individuell innbetaling av medlemskontingenten, er dette omtalt i Fjeld-kommisjonens utredning, i Samferdselsdepartementets behandling av AFS sin klage på kontroll av medlemstall 1993 - 1995, i Stensrudutvalgets utredning og i utkastet til forskrift i St meld nr 32 (1996 - 97).

Fjeld-kommisjonen uttalte følgende om familiekontingent: «Vilkårene for stønad gir adgang til familiekontingent, men er ikke uttømmende på dette punkt. Med utgangspunkt i vilkårenes krav om individuelt medlemskap, vil en ordning hvor familiemedlemmer samlet er registrert som medlemmer være i strid med vilkårene.» (s 40)

Samferdselsdepartementet har referert til Fjeld-kommisjonen og mente at kravet om individuell innmelding følger helt klart av regelverket. Samferdselsdepartementet

uttalte videre: «Ett spørsmål er her i hvilken utstrekning hvert enkelt medlem av familien som et minimum var seg bevisst eller innforstått med at det nå ble medlem av organisasjonen. Dette blir et bevissspørsmål. Et annet er i hvilken grad det er automatikk i at familien blir medlem.».

Samferdselsdepartementet påpekte i denne sammenheng den automatikk som tilsynelatende var tilstede i AFS mellom innbetaling av søkergebyr og medlemsskap for søsken under 25 år. For organisasjonene CISV og YFU fant Samferdselsdepartementet at «det i prinsippet fordres en gjennomtenkning og en aktiv handling før flere deler av familien enn den aktuelle ungdom blir medlem. Departementet vil likevel bemerke at heller ikke ordningene i CISV eller YFU anses tilstrekkelig tilfredsstillende i forhold til regelverket, idet de i praksis lett kan føre til at andre familiemedlemmer blir registrert som medlemmer av organisasjonen uten at de selv har vært seg bevisst eller innforstått med dette.»

Stensrudutvalget foreslo å videreføre kravet om at et medlem må ha meldt seg inn i organisasjonen individuelt og frivillig. Stensrudutvalget uttalte (s.59): «Dette utelukker kollektive innmeldinger, der f. eks. en forening samlet foretar innmelding. For dem under 15 år må man forstå kravet om selv å ha meldt seg inn slik at innmelding ved verge er jevngodt.» Barne- og familiedepartementet sluttet seg til denne forståelsen av kravet til «tellende medlem», og dette er tatt inn i forskriftens § 11.

Nærmere om kravet til kontingent

Stensrudutvalget så på årskontingenten som uttrykk for et bevisst ønske om å være medlem: «Det avgjørende er at medlemmet hvert år betaler kontingent. For det første er det en tradisjon for denne type betaling til organisasjonene. For det andre er betalingen uttrykk for at medlemmet fortsatt ønsker å være med i sin organisasjon. Derved skiller man ut dem som egentlig ikke har ønske om å være med lenger, men som ikke tar initiativ til selve utmeldingen.» (s 59)

Departementet uttalte om kontingentkravet (St meld nr 32 (1996-97) s 26): «En betaling må kunne spores tilbake for den enkelte. ... Det er meget viktig at man ved innbetalingen markerer hvilket år og hvem den gjelder for. ... For øvrig mener departementet at medlemmet ved innbetaling av kontingent gir uttrykk for at det fortsatt ønsker å være med i organisasjonen.» Kravet til kontingent framkommer av forskriften § 13.

Det følger av det som er sagt ovenfor at et tellende medlem individuelt og frivillig må ha meldt seg inn i organisasjonen, og at denne viljeserklæringen bl.a. kommer til uttrykk ved kontingentinnbetalingen. Som anført av Samferdselsdepartementet blir det etter dette spørsmål om hva slags bevis man skal kreve for at medlemmet har vært innforstått med at det har blitt medlem av organisasjonen. Spørsmålet vil i praksis dreie seg om hvorvidt man skal kreve det enkelte medlems signatur.

Nærmere om kravet til signatur

Når det gjelder krav til signatur i forbindelse med innbetaling av medlemskontingenten, er dette omtalt i utkastet til forskrift i St meld nr 32 (1996 - 97) og i Innst. S. nr 250 (1996-97).

Barne- og familiedepartementet bemerket om signatur ved innbetaling av kontingent (s 40): «Ved sentral innkreving vil det oftest foreligge konkrete innbetalingsbevis gjennom giroinnbetalinger. Men man kan neppe pålegge organisasjonene tvungen betalingsmåte. Dersom det betales kontant, f.eks. på organisasjonens hovedkontor, kreves det at organisasjonen fører en medlemsliste/innbetalingsliste. For at dette skal være et like sikkert system som giroinnbetaling, må det enkelte medlem eller dets foresatte kvittere på listen, og den enkelte liste må attesteres av den som tar imot kontingentinnbetalingen. For begge innbetalingsmåter må det sørges for at opplysninger som er nødvendige for medlemsdefinisjonen fremkommer, jf §§ 11 og 13.» Departementet la altså opp til et signaturkrav for det enkelte medlem, evt. dets foresatte, både ved giroinnbetaling og ved kontant betaling.

Stortingskomiteen hadde imidlertid følgende kommentar vedrørende kravet til signatur: «Komiteen har merket seg at medlemskap som betales kontant skal kvitteres for enten av medlemmet eller foresatt. Dette er et for omfattende og unødvendig krav som vil bety mye ekstraarbeid for lederne i barnelag. Det må være tilstrekkelig at lederen/lokallagsansvarlig kvitterer på samlet medlemsliste for at nevnte personer har betalt kontingent.»

Departementet har under tvil kommet til at bortfallet av kravet til hvert enkelt medlems signatur også må gjelde for giroer ved familiemedlemskap. Når Stortinget har foreslått å lempe på dette kravet ved kontant innbetaling, kan det oppfattes som urimelig tyngende å kreve en giro for hvert medlem i familien. Etter vår oppfatning bør det være samsvar mellom de to betalingsmåtene hva gjelder krav til bevisføring. Vi krever derfor ikke signatur fra mer enn ett familiemedlem på giroen. Det må framgå av kontingentinnbetalingen hvilket år og hvem den gjelder for. Det er altså ikke tilstrekkelig at ett familiemedlem signerer på en giro med et beløp som dekker «ett stk familiekontingent for året 1998» dersom det ikke samtidig er påført giroen hvilke personer i familien som kontingenten gjelder for. Heller ikke ved kontant betaling av kontingent stilles det krav om hvert familiemedlems signatur; det er tilstrekkelig at det er ført egne medlemslister. Slike medlemslister må være signert av leder og en annen voksen person som styret har gitt fullmakt til å signere listen på vegne av organisasjonen.

I mangel av krav om medlemmets egen signatur ber vi FUV være spesielt oppmerksom på det system den enkelte organisasjon har valgt i forhold til familiemedlemmer, bl. a. om det av organisasjonens vedtekter fremgår at det foreligger en automatikk i at hele familien blir registrert som medlemmer når én i familien betaler kontingent.

Vi håper at svaret er klargjørende og ber Fordelingsutvalget ta kontakt dersom det er behov for nærmere avklaringer av forhold rundt familiemedlemskap.

Med hilsen

Haktor Helland (e.f.)

Inger Johanne Wremer